

*A 2600 2023
bespreken*

*915 17.00
970*

AFGESCHERMD
TER BESPREKING

Aan

Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Toeslagen
Directie Strategie, Recht
& Beleid

Persoonsgegevens

nota

Procesvoering hersteloperatie

Datum
24 april 2023

Notanummer
2023-0000106252

Bijlagen

Aanleiding

Naar aanleiding van de nota van 20 maart 2023 (DGT 78247) hebben we met u gesproken over procesvoering. In vervolg daarop spreken wij graag door over de huidige lijn in de hersteloperatie, en mogelijkheden om deze verder aan te scherpen.

In deze bespreeknota wordt in brede zin stilgestaan bij de procesvoering in het kader van de hersteloperatie door UHT. Graag nemen wij u mee in de keuzes die daarin gemaakt kunnen worden. De nota neemt u mee in I) de redenen waarom gedupeerden naar de rechter gaan, II) wat wij (kunnen) doen als zij een zaak bij de rechter starten, III) de redenen waarom de Staat een zaak zou moeten starten en IV) enkele cijfers en feiten.

De uitgangspunten die in deze nota geformuleerd zijn zien in beginsel op bestuursrechtelijke en civiele procesvoering vanuit de Dienst Toeslagen. Desondanks worden de uitgangspunten herkend door DG Herstel met betrekking tot de procedures die gevoerd worden in het kader van de schuldenregelingen en OTB. Over deze procedures werd en wordt u separaat geïnformeerd. Specifiek over de zes lopende bodemprocedures en de uitspraken die later deze week worden verwacht, wordt u ook separaat geïnformeerd.

wanneer?

Bespreekpunten

- De te hanteren lijn als een gedupeerde in beroep gaat en hoe de Staat dan verweer voert;
- De te hanteren lijn om als Staat in hoger beroep te gaan ("nee, tenzij");
- Wat er mogelijk en wenselijk is om de gevolgen van eventueel hoger beroep te beperken voor de burger. We willen de volgende richtingen met u bespreken, dat kan aanpassing vergen van de wet:
 - De burger ondervindt helemaal geen nadeel: wat de rechtbank oordeelt over de aanspraak op compensatie is bepalend, alleen om principiële redenen wordt een oordeel van de hoogste rechter gevraagd;
 - De burger ondervindt alleen nadeel van hoger beroep in nauw omschreven gevallen, met het oog op:
 - Evident onterechte conclusie ten aanzien van de gedupeerdheid;

uitles

uitles

- Compensatie die niet past binnen de wettelijke kaders, bijvoorbeeld door de forfaitaire schadevergoeding van € 500,- (fors) te verhogen;
- Ook bespreken we graag de mogelijkheden in civiele zaken. Belangrijk aandachtspunt is dat de Wet hersteloperatie toeslagen (Whot) voorziet in een rechtsgang via het bestuursrecht. Het bieden van niet voorzien rechtsingangen en compensatie door de civiele rechter kan schuren met dat stelsel. Zoals bij het aannemen van een onrechtmatige daad enkel vanwege een excuusbrief. Daarnaast kunnen aan de uitkomst van een beoordeling principiële vragen over de uitleg van de wet- en regelgeving of de uitvoering daarvan ten grondslag liggen en kunnen rechterlijke uitspraken een nieuwe juridische norm creëren.

Kernpunten

- In de hersteloperatie spelen nog veel onbeantwoorde rechtsvragen. Daardoor kan een gang naar de rechter niet altijd worden voorkomen en is snelle duidelijkheid van de (hoogste) rechter juist wenselijk. Die duidelijkheid is belangrijk ten aanzien van principiële rechtsvragen, we beperken het instellen van hoger beroep tot die gevallen en willen dat ook als heldere lijn naar buiten toe uitdragen. We willen samen optrekken met de advocatuur om de principiële rechtsvragen snel beantwoord te krijgen, door de BAC en zo nodig door de rechter. Als we in hoger beroep gaan, dan kijken we hoe we ongewenste gevolgen daarvan voor de burger kunnen voorkomen. We dragen als Toeslagen voortaan zelf zorg voor onze eigen procesvertegenwoordiging (in bestuursrechtelijke zaken), in de praktijk was dat al grotendeels het geval. We zetten de Landsadvocaat alleen in als vertegenwoordiging door een advocaat verplicht is (in civielrechtelijke zaken). De Landsadvocaat is dan het toegeruste en deskundige kantoor dat Toeslagen als opdrachtgever het beste vertegenwoordigt. Het voorkomen van procedures begint al ver voor de rechterlijke fase. In een complexe operatie die kampt met achterstanden, ook ten aanzien van het ter beschikking stellen van dossiers, is dat niet altijd eenvoudig. We zetten – meer dan nu het geval is - in op transparantie, in gesprek zijn en het voorkomen van vervolgstappen, als dat mogelijk is. Het tijdig beschikbaar zijn van dossiers die een compleet beeld bieden is wezenlijk om afronding te kunnen bieden.

Toelichting

- Bij herhaling is de inzet aangegeven om in de hersteloperatie niet tegenover de ouder te staan. De hersteloperatie richt zich daar ook op (PZB-er begeleidt ouder, geen hard bewijs nodig bij CWS en inzet op responsieve bezwaarbehandeling en mediation).
- Toch lukt het niet altijd voldoende om ouders en advocaten naar tevredenheid te helpen en voelen zij zich gedwongen om vervolgstappen te zetten. En in bredere zin nemen ouders soms geen genoegen met wat hen geboden wordt en willen zij om die reden naar de rechter, dat is ook hun recht.
- De afhandeling van de hersteloperatie vraagt om een balans tussen snelheid en zorgvuldigheid, uiteenlopende wensen van ouders vragen om maatwerk. Dat is niet altijd makkelijk te bieden.

- In het kader van deze nota zijn verder relevant:
 - de nader gewijzigde motie-Omtzigt c.s. over betrokkenen alle op hun zaak betrekking hebbende stukken ter beschikking stellen en daartegen geen verweer voeren (t.v.v. 31066-1187);
 - de gewijzigde motie Leijten c.s. (31066-1200) over de uitfasering van de rol van de Landsadvocaat bij de regieroute en diens inzet in bredere zin;
 - de toezegging gedaan in de Kamerbrief van 14 maart 2023 'Appreciatie nader gewijzigde moties Omtzigt en Leijten c.s. (31066-1200)' om te onderzoeken of in (nog) meer situaties voorkomen kan worden om tegenover gedupeerde ouders in juridische procedures te staan, de keuzes hierbij gestructureerd tegen het licht te houden, en in het tweede kwartaal van 2023 nader in te gaan op de afwegingen en mogelijkheden;
 - de keuzes gemaakt in het Groningen-dossier om 1) geen hoger beroep meer in te stellen, behoudens uitzonderingen en 2) de consequenties van dat hoger beroep niet ten laste van de burger te laten komen.

I Waarom starten gedupeerden een zaak?

- Er is soms sprake van andere verwachtingen, zo vinden sommige ouders de forfaitaire compensatie die wettelijk geboden niet voldoende. Datzelfde geldt voor procedures werkelijke schade. Als ouders het niet eens zijn met de uitkomst, kunnen zij altijd naar de rechter;
- Het lukt om meerdere redenen niet altijd voldoende om ouders en advocaten naar tevredenheid te helpen als gevolg waarvan zij zich gedwongen voelen om vervolgstappen te zetten. De redenen daarvoor lopen uiteen: van het te lang moeten wachten op beslissingen of volledige dossiers, een in meerdere stappen onderverdeelde hersteloperatie en kaders die nog niet duidelijk cq uitgekristalliseerd zijn.
- In voorkomende gevallen wordt naar de civiele rechter gestapt, om op die manier (sneller) een dossier los te krijgen of een verklaring van onrechtmatig handelen.

II Wat doen we als ouders een rechtszaak beginnen (verweer voeren)?

- Vervolgprocedures zijn niet altijd te voorkomen. De ouder heeft het recht om zijn zaak voor te leggen aan een rechter als hij het niet eens is met het genomen besluit.
- Soms is een gang naar de rechter onvermijdelijk en is het zelfs belangrijk om een rechterlijk oordeel te krijgen over de kaders van de hersteloperatie. Bijvoorbeeld als advocaten de grenzen van de wet ter discussie stellen, zoals ten aanzien van het meermaals claimen van het forfaitaire bedrag van € 500,- per half jaar.
- Ouders hebben niet alleen het recht naar de bestuursrechter te stappen, zij kunnen ook naar de civiele rechter. Daarbij is het belangrijk aan te tekenen dat er met de Whot is voorzien in laagdrempelige bestuursrechtelijke ingang, ook voor het vergoeden van schade. Onbeoogde alternatieve rechtsingangen via de civiele rechter kunnen tot vertraging, versnippering en complicaties leiden.

*30.10.20
mogelijk*

II.a Wat is de huidige lijn?

- Als een ouder zich tot de rechter wendt, dan is de inspanning van UHT in beroep en in civiele procedures erop gericht om:
 - o Kritisch te kijken of er gronden worden aangevoerd waaraan tegemoet moet/kan worden gekomen;
 - o Met ouders en gemachtigden in gesprek te gaan om te kijken of en hoe we het geschil zo laagdrempelig mogelijk op kunnen lossen;
 - o Geen (onnodig) formele standpunten in te nemen;
 - o Bij zittingen te kijken hoe de besluitvorming kan worden uitgelegd en toegelicht en te kijken hoe geschilpunten definitief beslecht kunnen worden;
 - o We zetten bij bezwaarschriften in op responsieve bezwaarbehandeling, waarbij we gronden in een zo vroeg mogelijk stadium proberen te wegen en er in bezwaar uit proberen te komen met de ouder.
- UHT stelt instructies en behandelkaders op en stelt deze zo nodig bij om medewerkers richtsnoeren te geven. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan het voorkomen van (onnodig) formele standpunten.¹
- Voor civiele procedures wordt steeds gekeken of een gang naar de rechter kan worden voorkomen door een oplossing in der minne te vinden, bijvoorbeeld als een ouder vraagt om een dossier en dat ter beschikking kan worden gesteld. De ervaring leert dat tegemoetkomen niet altijd mogelijk is, als gevraagde vergoedingen of vorderingen botsen met het stelsel van de Whot.

mediator

Inzet Landsadvocaat

- Van (het kantoor van) de Landsadvocaat wordt reeds terughoudend gebruik gemaakt. Als procesvertegenwoordiging verplicht is (civiele procedures), dan is (het kantoor van) de Landsadvocaat een goed ingevoerde en deskundige advocaat, die oog heeft voor de positie van de burger. De Staat is als opdrachtgever verantwoordelijk voor de procesvoering van de Landsadvocaat.
- Het zoeken naar andere vormen van verplichte procesvertegenwoordiging (hetgeen betekent: inzet van andere advocatenkantoren) dan de inzet van de Landsadvocaat, draagt niet bij aan een betere procesvoering in de hersteloperatie. Het doet bovendien geen recht aan de positie van de Landsadvocaat als goed ingevoerde en deskundig advocaat die oog heeft voor de burger. Een dergelijke aanpak volgt evenmin uit de bevindingen in het rapport van de Commissie Silvis en de voorgenomen kabinetsreactie daarop.
- Bij bestuursrechtelijke zaken wordt in beperkte mate gebruik gemaakt van de Landsadvocaat. De in hoger beroep aanhangige zaak over dossierstukken is na contact tussen partijen ingetrokken, omdat in hoger beroep in volle omvang uitvoering is gegeven aan de rechtbankuitspraak. Los van individuele procedures is enkele malen advies juridisch advies gevraagd aan de Landsadvocaat, bijvoorbeeld inzake nabestaanden en beroepen niet-tijdig beslissen.
- Voor de regieroute wordt een rol van de Landsadvocaat meer op de achtergrond voorzien. Hierover wordt u separaat geïnformeerd.

?

¹ Zoals de spelregels opgesteld door de minister van Justitie naar aanleiding van het NO-rapport *Behoorlijk omgaan met schadeclaims*, Kamerstukken II 2009/10, 32 123 VI, nr. 88.

II.b Wat kunnen we in aanvulling hierop doen

- In toekomstige zaken kan worden toegezegd dat de Belastingdienst/Toeslagen en het Ministerie van Financiën zelf zijn eigen procedures zal voeren zonder inzet van externe advocaten. De Landsadvocaat kan wel een adviserende rol hebben, vergelijk de eerdergenoemde juridische adviezen.
- In gesprek met advocaten en de NOVA kunnen principiële rechtsvragen worden geïdentificeerd en worden gezocht naar zaken om aan de rechter voor te leggen.
- In die situaties kan – in goed overleg – worden gekeken hoe zo snel mogelijk een advies van de BAC en zo nodig een uitspraak van de rechter kan worden verkregen.
- Daarbij geldt dat het belangrijk is het geschil voor de rechter zo klein mogelijk te houden door het verweer te beperken tot de principiële discussie en onnodige onenigheid op andere punten te voorkomen.
- We kijken of we de richtsnoeren die we hanteren (behandelkaders, werkinstructies) veel toegankelijker kunnen maken voor de buitenwereld. Dat geeft externe stakeholders meer inzicht in hoe we ons werk doen, externe signalen die nu vaak naar aanleiding van individuele zaken worden gegeven kunnen dan ook beter worden besproken. Zo nodig stellen we behandelkaders en instructies bij, bijvoorbeeld als het geplande gesprek met de NOVA over dossiers daar aanleiding toe geeft.

III Wanneer besluiten we om zelf in hoger beroep te gaan?

III.a Wat is de huidige lijn?

In de huidige lijn wordt er al terughoudend omgegaan met het instellen van hoger beroep. En kijken we of we eruit kunnen komen zonder dat we de hoogste rechter nodig hebben.

III.b Wat kunnen we in aanvulling hierop doen?

- Er geldt als hoofdregel: geen hoger beroep, tenzij;
- Die tenzij doet zich in ieder geval in de volgende situaties voor:
 - Principiële uitspraken waarbij de grenzen van het wettelijke kader ten onrechte worden opgerekt. Daarbij worden uitspraken steeds op redelijkheid bezien, ook qua uitkomst, de enkele reden dat de rechter de wet ruim(er) uitlegt is onvoldoende voor hoger beroep;
 - Principiële uitspraken van de civiele rechter, bijvoorbeeld als rechtsingangen worden gecreëerd die via de bestuursrechter zouden moeten lopen (Whot), of als een onrechtmatige daad wordt aangenomen met een onjuiste bewijsmaatstaf (bijvoorbeeld enkel vanwege een excuusbrief);
- We willen met u bespreken of en in welke gevallen het wenselijk is het instellen van hoger beroep zonder gevolgen voor ouders te laten. Die keuze is in Groningse dossier gemaakt, waarbij een wettelijke voorziening wordt getroffen voor het beantwoorden van rechtsvragen door de hoogste rechter. In civiele procedures zouden de gevolgen van het instellen van hoger beroep beperkt kunnen worden door de kosten van die procedure voor onze rekening te nemen.

Comm. →
VOR

III Wat doen we al aan de voorkant?

- Het is belangrijk om niet tegenover ouders en hun gemachtigden te staan. Dat geldt in iedere stap van het proces en niet pas als een ouder in bezwaar gaat of zich tot de rechter wendt.
- Om juridisering te voorkomen is het in het bijzonder van belang om tijdig dossiers ter beschikking te stellen, bij voorkeur al in het kader van de integrale beoordeling. Daarover bent u separaat geïnformeerd.
- Relevante maatregelen aan de voorkant:
 - In het kader van het programma Versnellen en Verbeteren is UHT een project gestart, gericht op het voorkomen van bezwaren tegen de IB. Er wordt onder meer ingezet op verbetering van de communicatie door PZB'ers aan ouders over de compensatieberekening.
 - De leercirkel wordt aangescherpt, onder meer door verbetering van de gegevensuitwisseling tussen het primaire proces en bezwaar. Het aanpassen van de renteberekening, zodat dat die direct in eerste aanleg correct wordt toegepast.

mediation

IV enkele feiten en cijfers procedures UHT

Beroepsprocedures

In de 13^e Voortgangsrapportage is gerapporteerd over 65 inhoudelijke beroepen tegen besluiten genomen door UHT, begin april waren dat er meer dan 80. De hoeveelheid beroepen niet-tijdig is aanzienlijk hoger, inmiddels meer dan 4000 beroepen. Het is afwachten hoe de aantallen beroepen niet tijdig zich ontwikkelen naar aanleiding van de uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland van 14 april jl.

Blijkens een analyse van 83 beroepen, zien de meeste inhoudelijke beroepsprocedures op de integrale beoordeling. Procedures zien relatief vaak op de compensatieberekening (37), maar ook op het weigeren op bepaalde jaren te compenseren wegens vooringenomenheid (27), hardheid van het stelsel (19) of Opzet/grove schuld (12). In 19 zaken speelt gronden gerelateerd aan het ontbreken van een (volledig) dossier. Er spelen acht beroepen ten aanzien van de compensatieberekening werkelijke schade.

Civiele procedures

Op dit moment liggen de volgende zaken bij verschillende rechtbanken:

1. Zestal bodemprocedures waarin eisers (bij vijf verschillende rechtbanken) een verklaring voor recht vorderen dat de Staat jegens hen onrechtmatig heeft gehandeld. Met dat vonnis willen eiseressen dan in onderhandeling treden met de Staat om een schadevergoeding te krijgen. In de eerste twee procedures hebben eisers aangegeven dat ze een nieuwe norm voor immateriële schadevergoeding willen die veel hoger is dan de thans gebruikelijke immateriële schadevergoeding.

2. Bodemprocedure bij de rechtbank Den Haag inzake onrechtmatig teruggevorderde toeslagen.

Bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Bescherming van de persoonlijke levenssfeer

} uitles

Arzu 06.2023

2514 15.00

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Strategie, Recht & Beleid

Persoonsgegevens

TER INFO

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

nota

Gegevensuitwisseling tussen CWS, UHT en BD

Datum

24 april 2023

Notanummer

2023-0000099755

Bijlagen

geen

Aanleiding

De motie van het lid Van Dijk c.s. heeft de regering verzocht om mogelijkheden te onderzoeken om de informatie die relevant is voor de dossiers van ouders, tussen de Belastingdienst en de Dienst Toeslagen te kunnen uitwisselen als [gedupeerde] ouders daar toestemming voor geven en daar zo snel mogelijk, uiterlijk bij de 13de voortgangsrapportage, over te rapporteren.¹

Beslispunten

- Gaat u akkoord met het doen van een aanvraag voor een ontheffing van de fiscale geheimhoudingsplicht vooruitlopend op wetgeving?
- Gaat u akkoord met het opnemen van een wettelijke bepaling zodat de CWS/UHT gegevens kunnen verkrijgen vanuit de BD?

akkoord
in NvW
aanvullende
wet

Kernpunten

- Vanuit burgerperspectief is het logisch dat de overheid (de Belastingdienst en Dienst Toeslagen) deze gegevens zelf uitwisselt en de burger niet belast met verzoeken om gegevens opnieuw aan te leveren.
- Het is staande praktijk dat de CWS zo nu en dan gegevens verkrijgt – via UHT – vanuit de Belastingdienst. Daarbij gaat het voornamelijk om de aangifte inkomstenbelasting (IB-aangifte) en onderliggende stukken bij de IB-aangifte zoals de winst- en verliesrekening. Zo kan de CWS een deel van de schade bepalen die een gedupeerde ouder heeft geleden.
- Daarvoor is een grondslag nodig die ook de fiscale geheimhoudingsplicht doorbreekt. Die is eerder gebaseerd op artikel 39 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir). Sinds de inwerkingtreding van de Wet hersteloperatie toeslagen is die grondslag niet meer bruikbaar.
- Er bestaat op dit moment dus geen grondslag voor de gegevensuitwisseling tussen CWS/UHT en BD.
- De voorgestelde oplossing is tweeledig, zodat de bestaande praktijk voortgezet kan worden:
 - Ontheffing aanvragen (artikel 67, derde lid Awr) voor de fiscale geheimhoudingsplicht vooruitlopend op wetgeving (korte termijn).

uitles

¹ Kamerstukken II 2022/23, 31066, nr. 1152:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2022D56202&did=2022D56202>

- FJZ heeft aangegeven een ontheffing te kunnen aanvragen als er perspectief is op een structurele oplossing (wetgeving); en
- Een wettelijke bepaling opnemen in de Wet hersteloperatie toeslagen. We bezien of dit kan via een nota van wijziging op het aanvullende wetsvoorstel om de gegevensdeling juridisch mogelijk te maken (lange termijn).
 - In afwachting hierop wordt de huidige praktijk doorgezet.
 - In de eerstvolgende VGR wordt dan een reactie over het gevolg geven aan de motie Van Dijk c.s.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

2
villes

Ministerie van Financiën

H2u on 2020

25/4 16.00

**HEDEN – T.B.V. BIJPRAAT DINSDAG 25 APRIL 16:00 UUR
TER BESPREKING**

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Programma DG
Herstelbeleid

Persoonsgegevens

nota

Versneld duidelijkheid voor ouders

Datum

24 april 2023

Notanummer

2023-0000105994

Bijlagen

1. Kick-off project Versneld duidelijkheid voor ouders

Aanleiding

De Stuurgroep heeft de bijlage opgesteld en deze is tijdens de Stuurgroepvergadering van maandag 24 april besproken. Momenteel ligt de bijlage ter bespreking voor tijdens de bijpraat morgen om 16:00 uur.

Bespreekpunten

- Gaat u akkoord met het plan van aanpak voor de Kick-off van het project 'Versneld duidelijkheid voor ouders'?

Kernpunten

Project 'Versneld duidelijkheid voor ouders' is ingesteld om te kijken of en hoe we – desnoods met out-of-the box maatregelen – tot een verbetering komen van de aanpak van het herstel van de kinderopvangtoeslagaffaire. In de bijlage treft u het plan van aanpak voor de Kick-off van het project 'Versneld duidelijkheid voor ouders'.

Toelichting

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

A. Bouw. 123
herstela

915 85.00

TER ADVISERING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

pDG Herstel

Bureau DG Herstel

Persoonsgegevens

nota

Hoofdpijnen voor reactie op eindadvies BAK

Datum

25 april 2023

Notanummer

2023-0000107230

Bijlagen

1. Eindadvies BAK

Aanleiding

Op 24 maart 2023 heeft de Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag (BAK) haar eindadvies "Herstel van vertrouwen: een aanhoudende zorg" aan u en de Vaste Kamercommissie voor Financiën (VKC) toegestuurd. Op 29 maart 2023 heeft u het advies persoonlijk in ontvangst genomen. De VKC heeft om een inhoudelijke reactie op het advies gevraagd (zonder specifieke datum).

In deze nota worden de **hoofdpijnen** weergegeven t.b.v. de reactie op het eindadvies. Als de adviezen al in bestaande trajecten worden opgepakt, dan wordt dat benoemd. Tevens wordt een **planning** van het schrijfproces gegeven.

Adviezen

- Graag vernemen wij uw opmerkingen op de voorgestelde hoofdpijnen van de brief. Op basis daarvan zal een conceptreactie in briefvorm worden uitgewerkt en na het meireces aan u worden voorgelegd.
- Wij stellen voor om uw reactie op het eindadvies met de VGR over het 1e tertaal van 2023 te versturen naar de BAK en in afschrift aan de Kamer.

Kernpunten

- Op 24 april zijn de hoofdpijnen voor de reactie op het eindadvies besproken in het DG-overleg. De daar besproken punten en aanvullingen zijn opgenomen in deze nota.
- De BAK geeft 5 adviezen voor de uitvoering van de hersteloperatie:
 1. Stel emotioneel herstel nog meer centraal
 2. Voorkom verdere juridisering; ga uit van ruimhartigheid en rechtvaardigheid
 3. Geef duidelijkheid over de status van het proces op individueel niveau
 4. Stuur als Rijk en gemeenten gezamenlijk op de uitvoering van de hersteloperatie
 5. Hanteer als uitgangspunt: de gedupeerde bepaalt wanneer het 'klaar' is
- De BAK benoemt in haar eindadvies verschillende thema's waarover momenteel inhoudelijk overleg met u plaatsvindt, waaronder bezwaren, verbetering van IB, routes na IB en dossiers. De laatste stand van zaken op deze thema's wordt in de eerstvolgende VGR opgenomen.
- Om een zo volledig mogelijke reactie te geven, adviseren wij u om de reactie op het eindadvies gelijktijdig met de VGR van 2 juni te versturen.

Procesvoorstel

25 april	Nota over hoofdlijnen t.b.v. reactie op eindadvies in uw tas
Meireces	Uitwerking van de reactie in briefvorm
9 mei	1 ^e concept-reactie (in briefvorm) in de tas
12 mei	2 ^e concept-reactie in de tas
16 mei	Definitieve reactie/tekenversie in de tas
2 juni	Verzending naar de BAK en in afschrift naar VKC-Fin via aanbieding van de VGR over het 1 ^e tertaal van 2023

Toelichting

In haar eindadvies reflecteert de BAK op de afgelopen drie jaar van de Hersteloperatie, de opgaven voor de komende tijd en de vraag wat er breder nodig is voor herstel van vertrouwen in de overheid. Daarin staat voor de BAK voorop: *"drie jaar na de start van het herstelproces is het nog onvoldoende gelukt om het zo noodzakelijke herstel van vertrouwen en gevoel van rechtgedaan worden ook te realiseren."*

De BAK geeft in haar begeleidende mail aan dat zij *"hoopt met dit advies een laatste bijdrage aan het herstelproces en het bredere leren te leveren."*

Hoofdlijnen van reactie op het eindadvies

Onderstaand wordt een korte samenvatting gegeven per hoofdstuk van het eindadvies en wordt de hoofdlijn voor de reactie beschreven.

H1. Herstel van vertrouwen in de overheid

Dit hoofdstuk geeft een inleiding op het bredere gebrek aan vertrouwen in de overheid en verwijst tevens naar de uitkomsten van de parlementaire enquête naar de aardgaswinning in Groningen.

Hoofdlijn voorgestelde reactie:

Er vinden op dit moment verschillende Rijksbrede leerprocessen en projecten plaats over het herwinnen van vertrouwen en de ambitie om als overheid een gelijkwaardige partner van de burger zijn. In de reactie op het eindadvies wordt ingegaan op deze projecten en wordt toegelicht op welke manier dit binnen Toeslagen en Herstel zijn weerslag krijgt.

H2. Observaties en reflecties op het herstelproces

In hoofdstuk 2 uit de BAK waardering voor de inzet van alle professionals en constateert dat er "meer lijn" is gekomen in de organisatie van de hersteloperatie. Echter legt de BAK de nadruk op het belang om te handelen niet op basis van reflexen, maar op basis van reflectie. In het waardenkader (2.0) van de BAK zijn 7 uitvoeringsprincipes uitgelicht:

- I. Continuïteit
- II. Voorspelbaarheid
- III. Tijdigheid
- IV. Ruimhartigheid
- V. Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de oplossing
- VI. Rechtvaardigheid
- VII. Kwaliteit/professionaliteit

De BAK geeft in haar eindadvies aan dat zij eerder heeft geadviseerd om dit (of een vergelijkbaar) waardenkader te hanteren als strategisch kompas voor de uitvoering van de hersteloperatie en als leidraad bij

keuzes daarbinnen. Volgens de BAK is dat nodig, "omdat in een herstelproces waarin de overheid zélf schuldige is, andere keuzes in de bejegening van gedupeerden noodzakelijk zijn dan in reguliere situaties. De BAK is van mening dat deze keuzes op strategisch niveau een afweging van waarden vereist."

Hoofdpijn voorgestelde reactie:

Het waardenkader is een inspiratiebron geweest bij het vormgeven van de gesprekken met ouders, de herijking, emotioneel herstel en het bredere doel van de hersteloperatie. Het waardenkader is de afgelopen jaren tevens genoemd in verschillende nota's, waaronder inzake VPD, en wordt momenteel oa. gebruikt bij het project "Herstart invordering na UHT" voor (wel/niet) gedupeerde ouders, van wie de 'pauzeknop' wordt opgeheven. Er wordt voor de concept-reactie op het eindadvies verder nagegaan worden in welke andere onderdelen van pDGH en UHT het waardenkader is en wordt gebruikt. Ook kunnen verdere mogelijkheden om het waardenkader breder en explicieter te gaan gebruiken, bijvoorbeeld bij de IB, CWS en VSO's, worden benoemd.

paan
voorbeelden
het
uitputted
toekomst

H 3. Adviezen voor het herstelproces

In hoofdstuk 3 formuleert de BAK vijf adviezen voor de overheid bij de uitvoering van de hersteloperatie. Dit zijn:

1. Stel emotioneel herstel nog meer centraal
2. Voorkom verdere juridisering; ga uit van ruimhartigheid en rechtvaardigheid
3. Geef duidelijkheid over de status van het proces op individueel niveau
4. Stuur als Rijk en gemeenten gezamenlijk op de uitvoering van de hersteloperatie
5. Hanteer als uitgangspunt: de gedupeerde bepaalt wanneer het 'klaar' is

Onderstaand wordt per advies een mogelijke reactie weergegeven.

1) Stel emotioneel herstel nog meer centraal
Emotioneel herstel maakt in toenemende mate onderdeel uit van het herstelproces. Voor ouders spelen bijeenkomsten met lotgenoten daarin een ondersteunende rol. Voor kinderen en jongeren worden momenteel verschillende projecten gerealiseerd waarin naast praktische hulp ook emotionele of psychosociale ondersteuning wordt geboden. De grotere rol van emotioneel herstel wordt zichtbaar in de toename aan ouderinitiatieven, de grotere betrokkenheid van de Oudercommissie en de toegenomen aandacht voor de bredere situatie van jongeren bij gemeenten. Daarbij denken jongeren steeds actiever mee over toeleiding naar de gemeenten. Ook de landelijke uitrol van driegesprekken en het project maatschappelijk herstel dragen bij aan emotioneel herstel. Momenteel is emotioneel herstel geconcentreerd op oudergroepen die duidelijk van zich laten horen. Er wordt op dit moment gekeken naar groepen die minder goed in beeld waren.

Ook de Oudercommissie ziet emotioneel herstel als belangrijkste onderdeel van het herstelproces de komende tijd. O.l.v. de voorzitter zal de Oudercommissie zich de komende tijd hiermee bezig houden.

Anancieel
herstel
↓
emotioneel
herstel

Financieel herstel en emotioneel herstel volgen niet chronologisch op elkaar, terwijl het herstelproces daar mogelijk teveel op is ingericht. DG Herstel zal de binnenkort met een initiatief komen om dit meer gelijktijdig te laten plaatsvinden.

Ook worden op dit moment Persoonlijk Zaakbehandelaars opgeleid om zowel financieel als emotioneel herstel te bieden. De eerste signalen van ouders zijn dat zij dit positief waarderen en dat dit het emotionele herstel helpt.

2) Voorkom verdere juridisering; ga uit van ruimhartigheid en rechtvaardigheid

De oproep tot ruimhartigheid van de BAK, vanuit de samenleving en de Kamer is van groot belang en wordt gehoord. Op dit moment wordt nagegaan of en hoe grotere ruimhartigheid kan worden betracht in de vormgeving van nieuwe regelingen en de routes na de IB.

De Catshuisregeling was ruimhartig, maar heeft tegelijkertijd voor vertraging gezorgd. Ook bij het mogelijk toepassen van grotere ruimhartigheid in de toekomst, kan het wederom gebeuren dat vertraging optreedt. Doordat een grotere toestroom van mensen die niet onder de regelingen blijken te vallen, de behandeling van ouders die wel onder de regeling vallen, kan vertragen.

De toenemende roep om rechtvaardigheid wordt vanuit verschillende (ouder)organisaties en tevens stakeholders ontvangen. Vaak wordt hier de rol van de landsadvocaat aangehaald. Op dit moment wordt gewerkt aan een minimalisering van de rol van de landsadvocaat bij VSO-trajecten. Ook bij andere onderdelen van de herstelooperatie wordt gekeken naar de mogelijkheid om deze rol te verkleinen.

Het rapport 'Groningers boven gas' van 24 februari jl. van de parlementaire enquête aardgaswinning Groningen, benoemt dit ook, waarin de 1e van 11 aanbevelingen luidt: "Maak schadeafhandeling voor bewoners milder, makkelijker en menselijker". Een onderdeel daarvan is de oproep om het bewijsvermoeden soepeler toe te passen. Dit is ook onderwerp van gesprek met de CWS.

Een op 7 maart aangenomen motie vraagt om een voorziening te treffen waarmee gedupeerde ouders schade-experts kunnen inhuren, vergelijkbaar met de juridische regeling. Dit wordt nu nader uitgewerkt. De inspectie (IBTD) doet tevens onderzoek naar waarden als rechtmatigheid en rechtvaardigheid en de verschillen in aanpak daarbij. De zoektocht naar verdere versnelling en verbetering, met name na de IB, past in dit kader. Dat komt nu samen in het project "Versneld duidelijkheid voor ouders". Dit advies van de BAK kan op deze trajecten aansluiten.

3) Geef duidelijkheid over de status van het proces op individueel niveau

In de uitvoering blijft dit een moeilijke punt, vanwege de verschillende factoren die invloed hebben op de snelheid van afhandeling. Persoonlijk zaakbehandelaars worden echter aangemoedigd om daarin zo transparant mogelijk te zijn richting ouders.

Nadat de ontwikkeling van de gebruikersportal bij UHT om dit inzichtelijk te maken is stilgelegd, heeft UHT een aantal andere maatregelen verder

1. Wilt u
beoordelen
meant
intuïtief

uitgerold en geïntensiveerd; deze worden in de volgende concept-reactie benoemd. ?

De uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland dat UHT uit zou moeten kunnen gaan van FIFO, biedt wellicht mogelijkheden voor planning en individuele communicatie over het te verwachten proces.

Ook worden ouders beter geïnformeerd door verschillende nieuwe werkmethoden, waaronder het feitenoverzicht en het verbeterde informatie- en beoordelingsformulier. Dossiers worden sneller in afgestemde vorm aangeleverd aan ouders en advocaten.

Driegesprekken worden per 1 juli 2023 ingezet als goede start van de brede ondersteuning en het verdere herstelproces.

4) Stuur als Rijk en gemeenten gezamenlijk op de uitvoering van de hersteloperatie

Op dit moment wordt in verschillende gremia samengewerkt tussen Rijksoverheid, tussen verschillende departementen en tussen Rijksoverheid en gemeenten. Er komt een hernieuwd gesprek over de samenwerking tussen Rijksoverheid en de gemeenten, waarin duidelijker afspraken worden gemaakt over de rol die de gemeenten hebben in het herstelproces. ?

Verder heeft de VNG recent een kader gepubliceerd waardoor de gemeenten concretere handvaten hebben in de praktische uitvoering van de brede hulp en besteding van SPUK-gelden.

Samen met de VNG is een werkgroep geformeerd om na te denken over de toekomst van de brede ondersteuning, de financiering daarvan van het rijk, de overgang naar reguliere uitvoering door gemeenten, etc. Dit overleg en deze analyse moet leiden tot gezamenlijke sturing op het vervolg, ingebed in een breder gesprek over de stip op de horizon voor de hersteloperatie.

5) Hanteer als uitgangspunt: de gedupeerde bepaalt wanneer het 'klaar' is

Op dit moment heeft slechts een klein deel van het totale aantal gedupeerden alle fasen van het herstelproces doorlopen.

Het antwoord op de vraag wanneer het klaar is, is anders voor de ouders dan voor DGH en UHT. Er vinden wel in toenemende mate gesprekken plaats met ouders over deze vraag.

Het uitgangspunt dat de gedupeerde aangeeft wanneer zijn of haar herstelproces is afgerond, krijgt in de praktijktest VSO en bij mediation een steeds duidelijker rol. Deze alternatieve vormen van schadeafhandeling bieden meer ruimte hiervoor.

Ook het brede gesprek uit adviespunt 4 kan gestart worden vanuit de gedupeerde: wanneer vindt diegene dat het herstel 'klaar' is?

Deze vraag kan eveneens worden meegewogen in de besluitvorming rondom het proces herstart invordering na UHT. Bijvoorbeeld het moment dat een gedupeerde weer instroomt bij TSL regulier mede laten bepalen door de gedupeerde zelf. Standaard momenten kunnen het uitgangspunt zijn, aangevuld door maatwerk in complexe situaties.

H 4. Oproep: werk breder aan herstel van vertrouwen

Tenslotte roept de BAK in hoofdstuk 4 op tot: 'werk breder aan herstel van vertrouwen' en ziet de BAK twee prangende thema's waarop het voor herstel van vertrouwen nodig is om breder te leren van de hersteloperatie:

1. De verhouding tussen rechtmatigheid en rechtvaardigheid
2. De zinvolle dialoog tussen beleidsmakers en uitvoerders over de bedoeling

Onderstaand wordt voor beide punten een voorgestelde reactie gegeven.

1. De verhouding tussen rechtmatigheid en rechtvaardigheid

In de 13e VGR is beschreven dat er vanuit verschillende hoeken (zowel intern als extern) signalen zijn ontvangen die zien op de (te) ruimhartige (toepassing van) de financiële herstelmaatregelen. Tegelijkertijd is ook een veelgehoord geluid dat er een te grote focus is op regels, procedures en precedentes. In een aantal situaties is daarom besloten om de werkwijze naar aanleiding van de signalen aan te passen.

In T1 van 2023 wordt gekeken naar "de gewenstheid en/of (on)mogelijkheid om werkinstructies specifiekere dan wel preciezer te maken." Daarbij wordt gekeken waar de huidige toepassingen van de herstelregelingen mogelijk ruimhartiger zijn dan de wet voorschrijft en waar ruimte is om deze gaande het proces en binnen de wettelijke kaders aan te passen." In reactie op het eindadvies kan hier mogelijk alvast worden ingaan op de uitkomsten van deze evaluatie van het uitvoeringsbeleid.

In de hulp die geboden wordt bij acute problemen wordt ook gekeken naar een ruimere tegemoetkoming als de situatie daarom vraagt. Daarbij gaat het vooral om situaties met een acute financiële behoefte van grote gezinnen. Het is nu al mogelijk om in dergelijke situaties af te wijken van het maximumbedrag van 500 euro. Er wordt momenteel bekeken of volstaat om ouders en hun gezinnen ruimhartig te kunnen blijven ondersteunen of dat er een aanpassing moet komen, zoals bijvoorbeeld het verhogen/verdubbelen van het bedrag, zoals eerder is voorgesteld in de motie Verkerk c.s.

De adviezen van de Raad van State op de Herstelwet en de aanvullende wet, kunnen hier eveneens worden genoemd, waarbij opvalt dat de RvS hier op een bepaalde manier tegenover het advies van de BAK lijkt te staan.

Tenslotte zullen we (opnieuw) de mogelijkheden verkennen waarop we 'out-of-the-box' kunnen denken over oa. verdere versnelling, aanvullende schade, emotioneel herstel en het einde van de hersteloperatie.

2. De zinvolle dialoog tussen beleidsmakers en uitvoerders over de bedoeling

Op dit moment wordt hierover niet gerapporteerd in de VGR. I.h.k.v. het verzoek van de Kamer om een invoeringstoets voor de Aanvullende Herstelwet, vindt deze dialoog oa. plaats.

Van belang is hier de opvolging van alle acties na de POK. Bij de voorbereiding op het commissiedebat van 23 mei zullen deze acties op een rij worden gezet. Dit kan worden benut in de reactie op dit onderdeel van het eindadvies.

In 2023 en 2024 is het de ambitie om hier als MinFin/DG Herstel een grotere verantwoordelijkheid te pakken. Dit wordt tevens verwoord in de

Jaardoelen van TSL voor 2024. Zodra een verdere uitwerking van deze doelen beschikbaar is, kan een deel hiervan worden opgenomen in de reactie op het eindadvies, indien dit van toepassing wordt geacht.

Dankwoord aan de BAK

Als afronding van de reactie op het eindadvies wordt een dankwoord opgenomen.

Communicatie

De BAK is voornemens om met de landelijke media (een krant) in gesprek te gaan over het eindadvies. De BAK informeert DGH over de planning van deze communicatie.

Politiek/bestuurlijke context

Op 23 mei vindt het Commissiedebat Opvolging rapport Ongekend Onrecht plaats.

Op 2 juni wordt de volgende VGR verstuurd naar de Kamer.

Op 29 juni vindt het commissiedebat over de VGR en de hersteloperatie plaats.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

- Het gaat om 418 ouders (310 CAF-11 en een vergelijkbare groep van 108). Dit kan tot een nabetaling aan ouders leiden als het eerder nog niet is hersteld en het nieuwe compensatiebedrag boven de € 30.000,- komt.

Toelichting

Tijdelijk behandeling eerste ouders

- In de zomer van 2020 vond integrale beoordeling en compensatie van de eerste ouders plaats. UHT heeft voor de beoordeling van deze eerste groep ouders de toen geldende compensatieregeling CAF 11 gevolgd¹.
 - In dat besluit was nog geen sprake van compensatie voor rente voor de gemiste kinderopvangtoeslag (hierna: rente).
 - Daarnaast zijn destijds alleen de CAF 11 jaren (met name 2012, 2013 en 2014) beoordeeld evenals jaren die ouders verzochten.
- In september 2020 trad het nieuwe CAF-besluit² in werking. Sindsdien geldt ook compensatie voor rente.
- Tegen de achtergrond van het vigerende CAF-besluit is gezien dat de eerst beoordeelde ouders nog recht hebben op renteherziening. Dit kan tot een nabetaling leiden.
 - De renteherziening betekent een herziening van de algehele compensatieberekening.
 - Deze actie is niet eerder opgepakt omdat prioriteit is gegeven aan ouders die nog niet integraal beoordeeld zijn. UHT startte eind september 2022 de voorbereiding van de werkzaamheden voor 418 ouders (310 CAF-11 en een vergelijkbare groep van 108).
 - Voor de duidelijkheid: dit is een andere populatie ouders dan die in beeld is bij de correctie berekening rentenadeel.
- UHT heeft bij de gedane werkzaamheden voor de renteherziening gezien dat er mogelijk andere jaren kunnen zijn waarin neerwaartse correcties zichtbaar zijn die met de ouder besproken kunnen worden. In het huidig proces wordt voor deze jaren op basis van het contact met de ouder gezien of en voor welke jaren beoordeling nodig is.
- Het kan – begrijpelijk- gevoelig zijn dat UHT niet op eigen initiatief in september 2020 of de periode erna heeft gekeken of er andere jaren zijn waarin neerwaartse correcties zichtbaar zijn die met de ouder besproken kunnen worden.
- DT UHT heeft onderzocht of er mogelijk andere groepen zijn die meegenomen moeten worden. Dat heeft geen nieuwe groepen aan het licht gebracht. Daarnaast is gekeken of er een bezwaar of verzoek werkelijke schade is. In deze groep zijn dossiers geïdentificeerd waar hiervan sprake is, per dossier zal worden bekeken wat dan de juiste aanpak is.
- Bij het integraal beoordelen van aanvullende jaren vindt voorlegging aan de Commissie van Wijzen plaats conform de reguliere werkwijze.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd door 1 team met ervaren zaakbehandelaren. Dit vanwege de benodigde kennis en zorgvuldigheid voor uitvoering van deze actie en het contact met deze ouders en eerdere behandelaren niet altijd meer voor UHT werken.

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2019-66172.html>

² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-45904.html>

- Deze werkzaamheden hebben geen impact op de planning IB voor 2023 en komende jaren (hier is rekening mee gehouden). Wel vraagt het capaciteit die anders meer ingezet kan worden voor beoordeling van andere ouders.

Communicatie naar ouders

Veel van de eerst beoordeelde ouders veronderstellen dat hun aanvraag al volledig is afgerond. Om die reden moet hen, mondeling en schriftelijk, zeer helder uitgelegd worden waarom zij alsnog een nieuwe beschikking en wellicht een nabetaling krijgen. Ook vanwege onderling contact tussen ouders is zorgvuldige communicatie nodig.

Er zijn vijf te onderscheiden groepen ouders:

- 1 ouders die geen nabetaling meer ontvangen omdat compensatie al in een bezwaarprocedure is toegekend en het dossier al helemaal is afgerond. Bij deze ouders is geen actie nodig;
- 2 ouders die geen nabetaling meer ontvangen omdat de compensatie inclusief renteherziening onder de al ontvangen €30.000 blijft. Zij worden gebeld en ontvangen een brief;
- 3 ouders die een nabetaling van alleen rente ontvangen. Zij worden gebeld en ontvangen een brief over nabetaling;
- 4 ouders die wel recht op renteherziening en extra te compenseren jaren hebben, maar geen nabetaling krijgen omdat de compensatie onder de € 30.000 blijft. Zij worden gebeld en ontvangen een vooraankondiging, omdat de beschikking extra te compenseren jaren bevat, ook al maakt dit materieel niet uit. Vervolgens ontvangen zij brief met definitieve beschikking.
- 5 ouders met recht op rente over reeds beoordeelde jaren en extra te compenseren jaren en een nabetaling ontvangen. Zij worden gebeld en ontvangen een vooraankondiging en vervolgens een brief met definitieve beschikking.

DT UHT wil -samengevat- deze ouders als volgt informeren:

	vooraankondiging	brief	bellen
groep 1	nee	nee	nee
groep 2	nee	ja	ja
groep 3	nee	ja	ja
groep 4	ja	ja	ja, net voor aankondiging
groep 5	ja	ja	ja, net voor aankondiging

Brieven en belscripts zijn gemaakt.

UHT wil op korte termijn de verdere werkzaamheden voor deze actie oppakken en ouders informeren.

Het voorstel is -naast bovenstaande communicatie-aanpak naar deze ouders- een aantal aanvullende communicatie-acties voor te bereiden om mogelijke vragen en

reacties goed op te kunnen vangen. Uitgangspunt is reactieve perswoordvoering, reactieve social media-aanpak, Q&A en briefing Serviceteam en PZB voor beantwoording vragen.

Kernboodschap

UHT heeft de eerste groepen ouders in de zomer van 2020 beoordeeld en gecompenseerd volgens het toen geldende CAF-besluit. In september 2020 trad het nieuwe CAF besluit in werking. In dit besluit is aanvullend op het eerdere besluit een element aan compensatie opgenomen ter vergoeding van rente voor de gemiste kinderopvangtoeslag. Bij de eerste beoordelingen, die voor inwerkingtreding van dit besluit zijn beoordeeld, is de rentecompensatie voor de gemiste kinderopvangtoeslag niet toegepast omdat deze nog niet bestond. Daarnaast zijn bij de eerste beoordelingen de toen bekende CAF-jaren (met name 2012-2013-2014) bekeken en daarnaast de jaren waarvan de ouder zelf aangaf dat er iets mis was.

Tegen deze achtergrond heeft UHT gezien dat de ouders uit de groep die beoordeeld zijn voor de inwerkingtreding van het CAF-besluit in september 2020 recht hebben op een herziening en eventuele nabetaling van rente, op de reeds afgeronde beoordeling. Daarnaast wordt gekeken of er andere jaren met neerwaartse correcties zijn waar met de ouder besproken kan worden of beoordeling nodig is. Het gaat om een groep van ruim 400 ouders. De ouders krijgen na herberekening een nieuwe definitieve beschikking en worden gebeld. Sommige ouders zullen nog een nabetaling ontvangen. Dit is het geval als het totaalbedrag boven € 30.000,- uitkomt.

uitles

Verdere communicatie

Voorstel is in de VGR over het eerste tertaal 2023 een tekst op te nemen over deze aanvullende werkzaamheden bij de eerst beoordeelde ouders. Voor de tekst kan aangesloten worden op bovenstaande kernboodschap.

Financiële impact

Inmiddels is een eerste voorzichtige inschatting gemaakt door UHT, FEZ en C&R Toeslagen op de omvang van de te betalen bedragen en de apparaatskosten:

- Het bedrag varieert van enkele miljoenen tot een bedrag van € 5 mln.
- Duidelijkheid over de werkelijke omvang is er nog niet, er is nog veel uit te zoeken en de uitkomst kan daardoor nog afwijken van deze eerste raming.

De kosten kunnen worden gedekt binnen de begroting voor de hersteloperatie.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

105-05-2023
bespreken

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Programma Ketenregie

Persoonsgegevens

nota

Nota bij reactiebrief zelfstandig afbetaalde schulden
Oudercommissie

Datum

1 mei 2023

Notanummer

2023-0000109712

Bijlagen

geen

Aanleiding

- De leden van de Oudercommissie hebben op 30 maart 2023 een spontaan advies uitgebracht aangaande 'schulden zelfstandig zonder hulp afbetaald'.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met de inhoud en verzending van bijgevoegde brief? In dat geval verzoeken we u deze te ondertekenen.

Kern

Doel en strekking ongevraagd advies

Het advies ziet op genoegdoening voor gedupeerde ouders die zelfstandig extra kosten, *bovenop* de hoofdsom van een KOT schuld, hebben afbetaald. Deze tegemoetkoming (het advies spreekt over "genoegdoening") bestaat uit een vergoeding van aantoonbare kosten die (voor 31-12-2020) zijn gemaakt. Bovendien wordt geadviseerd de uitvoering hiervan via de gemeenten te laten verlopen.

Processchets

Een conceptreactiebrief en begeleidende nota zijn opgesteld en op 18 april j.l. besproken in het stafoverleg. Extra kosten waar dit advies betrekking op heeft – te weten kosten *bovenop* hoofdsommen – moeten gezien worden als een vorm van schade die vergoed moet worden. Er is voorzien in vergoeding van deze kosten *bovenop* hoofdsommen via de schaderegeling. Als een gang wordt gemaakt naar CWS, worden deze kosten (onder voorwaarden) ook als schade gekwalificeerd. Een dergelijk traject kost echter doorgaans veel tijd. De vraag is of een alternatieve route denkbaar is.

Conclusie/ betekenis voor inhoud reactiebrief

- Erkenning van het belang van/ begrip voor het advies;
- Kenbaar maken dat in het advies de wens wordt herkend om na te denken over alternatieve routes (naast CWS) om afhandeling van schade – zoals deze kosten – te bespoedigen;
- Dit advies te betrekken in een verkenning van alternatieven en de ouders op de hoogte te houden van de uitkomst van die verkenning.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

AA-05-2023

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie UHT

Persoonsgegevens

nota

Nota verhoging noodvoorziening

Datum

10 mei 2023

Notanummer

2023-0000115533

Bijlagen

1.

Aanleiding

Ouders die nog in afwachting zijn van de uitbetaling van het forfaitaire bedrag van €30.000 of op de integrale beoordeling en acute problemen hebben kunnen worden doorgeleid naar het acute noodteam en het brede hulpteam. Deze teams helpen ouders die zich melden en in acute nood verkeren. Deze teams helpen deze ouders bijvoorbeeld door het uitbetalen van een eenmalige noodvoorziening van in principe onder de € 500. De € 500 is geen harde grens. Als de situatie daarom vraagt, kan van het bedrag worden afgeweken.

Naar aanleiding van de motie Van Dijk (CDA)¹ en de motie Verkerk (ChristenUnie) c.s.² wordt gemonitord of het noodbedrag van € 500 voldoende is om een acuut financieel probleem op te kunnen vangen. In recente gevallen is gebleken dat het bedrag in sommige situaties niet voldoende is om ruimhartige ondersteuning in acute financiële situaties te bieden. Bijvoorbeeld bij grote gezinnen. Hoewel al van het bedrag kon worden afgeweken, wordt naar aanleiding van deze gevallen voorgesteld het ankerbedrag van de noodvoorziening te verhogen.

Advies- en beslispunt

Stemt u in met het voorstel tot een verhoging van het ankerbedrag voor de noodvoorziening van € 500 naar € 750?

alhoor.

Kern

- Er wordt ongeveer 70 keer per maand een beroep gedaan op de noodvoorziening. Ongeveer de helft van de verzoeken wordt (gedeeltelijk) gehonoreerd.
- Het bedrag van € 500 euro is een richtlijn om aan te geven dat het om beperkte uitgaven gaat; het is geen standaardbedrag. Ook bij een verhoging van het ankerbedrag wordt alleen het bedrag uitgekeerd dat de acute financiële behoefte dekt.
- Dienst Toeslagen heeft de vrijheid om het ankerbedrag zelf aan te passen, hiervoor is geen aanpassing van de wet noodzakelijk.
- In veruit de meeste gevallen van acute financiële problemen voldoet het ankerbedrag van € 500. Zoals bij een behoefte aan boodschappen, medicijnen of kleding.

¹ Kamerstukken II, 2021/22, 31066, nr. 1043.

² Kamerstukken I, 2022/23, 36151, J